

Eriävä mielipide

5.9.2025

VN/2056/2024
VN/2056/2024-YM-29

Ympäristöministeriön eriävä mielipide työryhmän mietintöön

Ympäristöministeriö ei yhdy työryhmän mietintöön ja jättää eriävän mielipiteen alla olevin perusteluin.

Hallitusohjelman kirjaus ja työryhmän sekä MMM:n toimivalta

Ympäristöministeriö katsoo, että maa- ja metsätalousministeriön valmisteleva ja mietinnössä esitetty metsästyslain 41 b §:n ja luonnonsuojelulain 83 §:n muuttaminen ei toteuta hallitusohjelman kirjausta, eikä vastaa hallitusohjelman kirjauksen tavoitteisiin.

Hallitusohjelmakirjauksen mukaan:

Tarpeettomat metsästysrajoitukset elinvoimaisten lajien, kuten merimetson ja valkoposkikhanhen osalta poistetaan, ja lajit siirretään metsästyslain piiriin.

Huolehditaan samalla vahinkojen oikeudenmukaisesta korvaamisesta elinkeinonharjoittajille.

Hallitus vaikuttaa siihen, että lajit siirretään lintudirektiivin tiukasti suojeltujen lajien listalta. Poikkeusluvalla haltuunotettujen lintujen lihaa on voitava hyödyntää.

Maa- ja metsätalousministeriön asettaman työryhmän mietinnössä esitetään kuitenkin muutoksia luonnonsuojelulakiin siten, että lajit jäisivät edelleen sen nojalla rauhoitetuiksi, mutta niiden suojelusta poikkeamiset käsittelisi Suomen riisikeskus metsästyslain 41 b §:n mukaisessa menettelyssä. Lajit olisivat siis edelleen luonnonsuojelulla rauhoitettuja. Ympäristöministeriö ei pidä MMM:n laatimaa ehdotusta, jossa valkoposkikhanhi säilytettäisiin luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuna lajina, hallitusohjelmakirjauksen mukaisena.

Ympäristöministeriö katsoo, että maa- ja metsätalousministeriön asettama työryhmä ei ole noudattanut sille asettamispäätöksessä annettua toimeksiantoa. Työryhmän asettamiskirjeen mukaan ”työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus metsästyslain ja riistavahinkolain muuttamiseksi siten, että kaikki valkoposkikhanhia ja merimetsoja koskevat hallitusohjelman tavoitteet saavutetaan.” MMM:n laatimassa mietinnössä ehdotetaan kuitenkin luonnonsuojelulain muuttamista työryhmän mandaatin vastaisesti. Hallitusohjelmakirjauksen toteuttaminen ei edellytä muutoksia luonnonsuojelulakiin, vaan ainoastaan metsästyslakiin ja riistavahinkolakiin.

Ympäristöministeriö on ehdottanut vaihtoehtoisena ratkaisuna, että valkoposkikhanhi ja merimetso siirretään metsästyslain piiriin lisäämällä lajit metsästyslain 5 §:ään. Lisäksi lakia rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta (RauLaKo) 4 §:ää muutettaisiin siten, että valkoposkikhanhen aiheuttamat vahingot voidaan korvata nykyiseltä momentilta, kunnes laji on lisätty lintudirektiivin liitteeseen II. Tämä turvaa jatkuvuuden viljelijäkorvausten maksatuksille. Esitetty kokonaisuus ei aiheuttaisi korvausten vaarantumista, kun korvaukset ja avustukset pysyisivät RauLaKo-lain nojalla maksettavina.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4-10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

Komission lintudirektiiviä koskevaan ohjeistukseen, jonka julkaisua odotetaan syksyn 2025 aikana, ollaan lisäämässä liitteet valkoposkihanhen ja merimetson osalta. Komission ohjeistusta päästäisiin siten soveltamaan samaan aikaan, kun lajit siirretään metsästyslain piiriin kansallisesti.

E-kirjeen *Lintudirektiivin tarkistaminen valkoposkihanhen ja merimetson suojelun osalta; ennakkovaikuttaminen* (E 11/2025) ja sitä koskevien valiokuntalausuntojen mukaisesti ympäristöministeriö vaikuttaa yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä valtioneuvoston kanslian kanssa EU-tasolla sekä yhteistyössä eri maiden kanssa valkoposkihanhen ja merimetson siirtämiseksi metsästettävien lajien liitteeseen lintudirektiivissä.

Vakiintuneen systematiikan vastaisuus

Metsästyslakia sovelletaan riistaeläinten metsästykseen ja rauhoittamattomien eläinten pyydystämiseen ja tappamiseen, riistanhoitoon, riistan aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen sekä koiran pitämiseen. Luonnonsuojelulain tavoitteena on muun ohella luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen ja sitä sovelletaan luonnon suojeluun ja hoitoon. Ympäristöministeriö katsoo, että mietinnössä esitetty osittainen toimivallan siirto kahden rauhoitetun lajin osalta olisi omiaan hämärtämään metsästyslain ja luonnonsuojelulain suhdetta ja johdonmukaisuutta.

MMM:n esittämä vaihtoehto ei myöskään mahdollista hallitusohjelman mukaisen kirjauksen toteutumisesta siitä, että lihaa voitaisiin hyödyntää, sillä valkoposkihanhi ja merimetso olisivat edelleen luonnonsuojelulailla rauhoitettuja lajeja. Saaliin haltuunotto ja hyödyntäminen ovat vakiintuneesti sisältyneet metsästyslakiin kansallisessa lainsäädännössä, kun taas luonnonsuojelulaki ei sisällä tällaisia mahdollisuuksia.

Perustuslain vastaisuus

Ympäristöministeriö katsoo, että työryhmän mietinnössä esitettyä mallia ei toimivallan puutteen lisäksi ole valmisteltu riittävällä huolellisuudella. Ympäristöministeriö katsoo, että MMM:ssä luonnonsuojelulakiin valmisteltu muutos olisi paitsi puutteellinen ja myös ongelmallinen perustuslain julkisen hallintotehtävän hoitamisen kannalta.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Perustuslain esitöissä (HE 11/1998 vp, s. 178-179) todetaan, että pykälän tarkoituksena on rajoittaa julkisten hallintotehtävien osoittamista varsinaisen viranomaiskoneiston ulkopuolelle. Lisäksi PeVL on lausunnossaan (PeVL 48/2010 vp) todennut, että poikkeuslupasäännösten soveltaminen edellyttää soveltamiskäytännön syvällistä tuntemusta.

Ympäristöhallinnossa on jo olemassa viranomainen, Varsinais-Suomen elinvoima-, liikenne- ja ympäristökeskus, jolla on valtakunnallisen keskitetyn roolinsa nojalla syvälinen tuntemus valkoposkihanhia ja merimetsoa koskevista poikkeusluvista. Mietinnössä esitetty toimivallan siirto ei-viranomaiselle kahden lajin osalta ei siten ole tarkoituksenmukaista.

Yhteenvetona ympäristöministeriö toteaa, että mietinnössä esitetty malli ei ole hallitusohjelmakirjausten eikä työryhmän toimeksiannon mukainen. Lisäksi ehdotus sisältää useita yllä eriteltyjä puutteita. Ympäristöministeriö on esittänyt hallitusohjelman mukaisen mallin ratkaisuksi ja se on kuvattu yllä.

Yksikön päällikkö

Emma Terämä

Erityisasiantuntija

Maria Westerman

Jakelu

MMM LVO Erätalousyksikkö

Tiedoksi

MMM LVO Erätalousyksikkö, Eija Kirjavainen
MMM LVO Erätalousyksikkö, Jussi Laanikari

VN/2056/2024-YM-29

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: